

Palveluverkkoselvitys ja lapsivaikutusten arviointi - case Huittinen -

Päijät-Hämeen LAVA-Kiihdyttämö 13.3.2018

Sivistysjohtaja Eija Mattila

Huittisten kaupunki

Lähtötilanne

- Taustalla varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palvelurakenteen haasteet
- Varhaiskasvatuksen kysynnän voimakas kasvu, erityisesti päiväkotihoidon ja vuorohoidon osalta
 - Kysyntään vastattu perustamalla satelliittiyksiköitä, lisäämällä perhepäivähoitoa ja yksityistä palvelutuotantoa
- Perusopetuksen investointitarpeet ja palveluverkko
 - Suurin alakoulu väistötiloissa, toinen koulu odottaa peruskorjausta
 - Huolena erot oppilasennusteissa ja opetusryhmien koossa
- Tarve kestävämmille ratkaisuille

Miksi lapsivaikutusten arviointia?

- Palveluverkkoselvitys tilattiin ulkopuoliselta asiantuntijalta -> tuotti ratkaisuvaihtoehtoja
- Tulevaa palveluverkkoa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon haluttiin osallistaa mahdollisimman moni taho mukaan:
 - Lapset ja nuoret, huoltajat, henkilöstö, kuntalaiset, päättäjät
- Palveluverkkoselvitys toimi pilottina lapsivaikutusten arvioinnille, johon Huittisten kaupunki on sitoutunut LAPE-hankkeen yhteydessä
 - SATULA-seminaari 7.9.2017 kimmokkeena

Suunnittelu

- LAVA-prosessin suunnittelusta vastasivat sivistysjohtaja ja varhaiskasvatusjohtaja, projektipäällikkö Kati Honkasen (THL) ja draamapedagogi Lotta Mikkosen tuella
- LAVA-valmennukseen osallistuivat heidän lisäksi
 - Päiväkodin johtaja
 - Koulunjohtajat ja rehtorit
 - Oppilaskuntien ohjaavat opettajat
 - Vammaisopetuksen opettajia
- Sopiminen työnjaosta, aikataulusta ja etenemisestä

Tiedottaminen

- Palveluverkkoselvitys ja lapsivaikutusten arviointi herätti paljon kiinnostusta ja tunteita
- Tulee valmistautua antamaan
 - **Ennakkotietoa** selvityksestä ja siihen liittyvästä arvioinnista
 - Varhaiskasvatuksen henkilöstölle ja huoltajille tietoa päiväkotien kautta
 - Esi- ja perusopetuksen henkilöstölle ja huoltajille johtoryhmän ja Wilman välityksellä
 - **Väliaikatietaa** selvityksen ja arvioinnin etenemisestä
 - Koulujen vanhempainyhdistykset
 - **Tietoa arviointituloksista** ja päätösesityksistä
 - Infotilaisuudet henkilöstölle, huoltajille ja kuntalaisille
- Faktapohjaisen tiedon jakaminen mahdollisimman laajalti: <https://uusikouluhuittinen.blogspot.fi/>

Lava-prosessin kohderyhmät ja menetelmät

Kohde	Menetelmä	Vastuhenkilö
Varhaiskasvatuksen lapset	Piirtäminen ja haastattelu	Varhaiskasvatusjohtaja
Varhaiskasvatuksen huoltajat ja henkilöstö	Zef-kysely	Varhaiskasvatusjohtaja
Perusopetuksen oppilaat	Oppilaskuntien fasilitoimat luokkakohtaiset arvioinnit	Oppilaskuntien ohjaajat
Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaat	Piirtäminen ja haastattelu	Opettajat
Perusopetuksen huoltajat ja henkilöstö	Zef-kysely	Sivistysjohtaja
Kuntalaiset	Zef-kysely	Sivistysjohtaja
Nuorisovaltuusto	Lausuntopyyntö	Sivistysjohtaja

Aikataulu

Palveluverkkoselvitys	<ul style="list-style-type: none">- Lokakuu 2017- Tulosten esittely 7.11.2017
Lapsivaikutusten arviointi ja kuulemiskierrokset	<ul style="list-style-type: none">- Suunnittelu lokakuu 2017- Arviointitiimin valmennus 3.11.2017- Arviointien toteutus vko 45 – 47- Arviointitulosten koostaminen- Infotilaisuudet henkilöstölle, huoltajille ja kuntalaisille 30.11.2017
Palveluverkkoa koskeva esittely ja päätöksenteko	<ul style="list-style-type: none">- Sivistyslautakunta 12.12.2017- Kh ja kv tammikuu 2018

Lapsivaikutusten arviointiprosessi varhaiskasvatuksessa

- Lapset: piirros ja kerronta -menetelmä
 - ”Millainen on kiva päiväkotikoulu?”
 - Piirrosten sisällönanalyysi ja teemoitus
 - Avoin näyttely lasten töistä ja tuloksista kaupungintalolla
- Huoltajat ja henkilöstö: Zef-kysely
 - Ehdotuksia varhaiskasvatuksen palvelurakenteeksi
 - Tärkeänä pidetyt asiat varhaiskasvatuksessa ja miten ne toteutuvat
 - Kehittämisehdotukset

Näyttely on yhteisöllinen kokemus ja mahdollisuus tuoda lasten ajatuksia esiin

Lapsivaikutusten arviointi perusopetuksessa

- Oppilaat
 - Oppilaskuntien hallitusten fasilitoimat luokkakohtaiset arvioinnit
 - Kehitysvammaisilla oppilailla piirroksella, kerronta, kuvakommunikaatio
 - Päähuomio arvioinnissa on siinä, millaisessa koulussa kaikilla on hyvä olla ja millainen on hyvä oppimisympäristö
- Huoltajat ja henkilöstö: Zef-kyselyt
 - Näkemykset palveluverkkoratkaisuihin
 - Mahdollisuus tuottaa vaihtoehtoisia näkemyksiä
 - Perusopetuksessa tärkeimmät asiat ja niiden toteutuminen
 - Kehittämisehdotukset

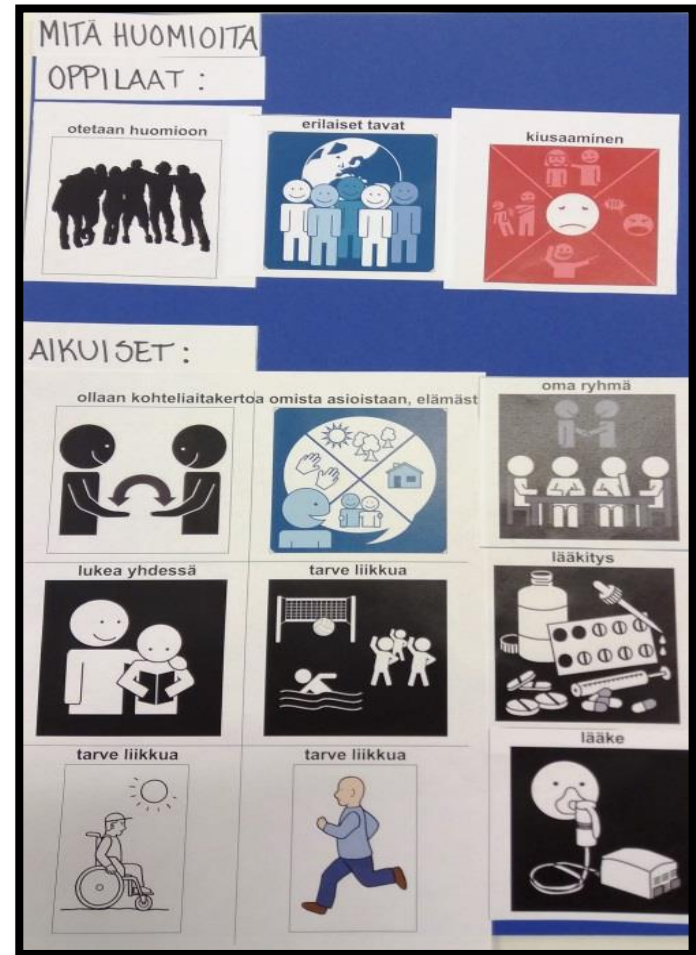
Lautta-oppilaiden ajatuksia muutoksesta

- Saadaan uusia ystäviä
- Saadaan isompi luokka
- Enemmän tekemistä ulkona
- Jos ei saa ystäviä?
- Miten siellä pärjätään?

Lautta-oppilaiden toiveita

- kohdellaan kaikkia nätisti
- olisi yhteisiä leikkejä
- ruokalaan pitäisi päästä helposti (HUOM. vastaaja on itse pyörätuolissa)
- tarvitaan iso vessa (pyörätuolin takia)
- olemme iloisia, hyviä, onnellisia ja äänekkäitä

Yhteenvetoa prosessista (1)

- Lapsivaikutusten arviointi antoi tärkeää tietoa lasten, nuorten ja aikuisten näkemyksistä koskien varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkoa
- Lapset tuottivat myös muuta hyödyllistä tietoa, jolla voidaan arjen laatua koulussa parantaa
- Arviointituloksia myös kuunneltiin ja niihin viitattiin päättäjien puheenvuoroissa ja tiedotusvälineissä
- Arviointiprosessi toteutettiin laajamittaisena ja se olisi vaatinut enemmän aikaa
- Useamman tahon sitouttaminen suunnitteluun ja tulosten koostamiseen ehkäisee ylikuormittumista ja virheitä
- Arvioinnin huolellinen valmistelu ja siitä tiedottaminen myös etukäteen ovat elintärkeitä prosessin onnistumiselle

Yhteenvetoa prosessista (2)

- Tiedottamisessa käytetty blogi palveli hyvin tiedon jakamisessa, mutta monikanavaisuus tärkeää
- Palveluverkkoselvitys on haastava aihe pilotoida lapsivaikutusten arviointia
- Lapsivaikutusten arviointiin suhtauduttiin pääosin myönteisesti: prosessi kannusti yhteiseen keskusteluun ja vahvisti osallisuuden tunnetta
- Toisaalta kaikki eivät olleet valmiita muutokseen
 - Vain pieni osa kuntalaisista osallistui arviointiin ja tilaisuuksiin
 - Laaja arviointiprosessi ei saanut kaikilta ymmärrystä
- Yksi pilotti ei vielä merkitse toimintakulttuurin muutosta – jalkauttaminen käynnistyy tästä

Kiitos!